

TASTE OF LIMMUD

Sjabbat 28 juli 2012 / 9 av 5772
Sidra Dewariem [Deuteronomium] 1:1-3:22
Tanach blz. 349-357
Haftara: Jesaja 1:1-27
Tanach blz. 801-803

Vertaling: Sera Spanier
[Het Engelse origineel:](#)

DEVARIEM

Deze Sjabbat wordt begonnen met het vijfde boek van de Tora, het boek Dewariem (Deuteronomium) bevat de toespraak van Mosjee tot het joodse volk als zij zich voorbereiden om het land Kenaän binnen te trekken. In deze eerste parasja beschrijft hij hun reizen door de woestijn, inclusief het juridische systeem, het incident met de verspieders, hun ontmoetingen met de stammen van Esav, Moav en Ammon en de gevechten met Sichon en Og, en het geven van Trans-Jordaans grondgebied aan de stammen van Reoeween, Gad en aan de helft van de stam van Menasjè.

Devariem

Colin Eimer is al ruim 40 jaar rabbijn in Londen, waarvan 34 jaar in dezelfde gemeente, Sha'arei Tsedek North London Reform Synagogue (vroeger bekend als Southgate Reform Synagogue.)

„Er bestaat niet zoiets als toeval...”

Als... als ik afgestudeerd zou zijn in astronomie en wiskunde zou ik beter begrijpen hoe de joodse kalender werkt. Ik zou dan kunnen uitzoeken hoe het komt dat Tisja b'Av, de treurigste tijd van het joodse jaar, altijd op dezelfde dag van de week valt als seideravond. Dit jaar valt Tisja b'Av op een Sjabbat, net als seideravond (*Het vasten is echter een dag uitgesteld, tot 10 Av, omdat er niet gevast wordt op Sjabbat, TB*).

Maar dit is niet het enige sameloop van omstandigheden. De vraag van het wijze kind, de *chacham* in de haggada is afkomstig uit Dewariem (Deuteronomium) en staat in sidra Waëthchanan, de sidra die altijd wordt gelezen op de Sjabbat na Tisja b'Av.

Dit zou gewoon toeval kunnen zijn geweest, gezien de speciale manier waarop de joodse kalender is samengesteld. Maar er is nog een connectie tussen Pesach en Tisja b'Av, die niets te maken heeft met toevalligheid en die kan samenhangen met de structuur van de kalender.

Tisja b'Av is een treurdag omdat zoveel rampen uit de joodse geschiedenis op die dag plaatsvonden: de verwoesting van de beide Tempels, met zo'n zeventienhonderd jaar daartussen; het decreet van de verdrijving van de Joden uit Spanje dat op Tisja b'Av 1492 in werking trad, en talloze andere rampen.

De midrasj vertelt hoe de Israëlieten in de woestijn éénmaal per jaar elk een graf moesten graven en daarin moesten gaan liggen. Tijdens de veertig jaar in de woestijn mochten alleen diegenen die in de woestijn waren geboren en de vrijheid kenden, in leven blijven. Ook dit gebeurde, volgens de Midrasj op Tisja b'Av, zelfs toen Tisja b'Av nog niet bestond!

Alle rampen in de joodse geschiedenis door de tijden heen lijken zich te concentreren rond Tisja b'Av, waardoor deze treurdag rijk is aan betekenissen. Het is bijna alsof er één calamiteit bestaat in het joodse bewustzijn, die zich op verschillende manieren manifesteert. Tisja b'Av is dus het symbool voor de donkere tijden voor het joodse volk.

Op Tisja b'Av wordt eerst het bijbelboek Echa (Klaagliederen) gelezen en daarna worden kinot gezegd, speciale treurige gebeden en liederen (*in de Talmoedische tijd werd Echa 'Kinot' genoemd, TB.*) Echa wordt toegeschreven aan de profeet Jirmeja (Jeremia). Hij heeft de vernietiging van de Eerste Tempel in 586 voor de gewone jaartelling gezien, waarna een deel van de joodse bevolking werd gedeporteerd naar Babylonië. In later tijden werd 'Kinot' de naam voor het liturgische deel van rouwende en treurige teksten die werden samengesteld voor Tisja b'Av.

In de Sefardische traditie heeft één van de Kinot het volgende refrein: '*Ma nistana ha'laila haze mikol haleilot*', net als het *Ma nisjtana* dat tijdens de seider wordt gezongen. Dit kan duidelijk geen toeval zijn. Dus waarom koos de dichter zo'n bekende zin voor het refrein? Het 'toeval' van het vallen van seideravond en Tisja b'Av op dezelfde dag van de week, het *Ma nisjtana* uit haggada en de *kina*, en de vraag van de *chacham* uit sidra Waëtchanan op de Sjabbat na Tisja b'Av suggereert een ideologische verbinding tussen deze twee bijzondere dagen. Pesach aan de ene kant en Tisja b'Av aan de andere: vrijheid en bevrijding enerzijds, dood en verwoesting anderzijds; het begin van een volk en het einde daarvan. (*De vraag van de chacham krijgt hierdoor een andere dimensie. Immers, wat was zo wijs aan zijn vraag? De keuze van de plaats in de Tanach waarvan hij het citaat haalde. Lees daarom zijn vraag aldus: Wat moeten wij doen, hoe moeten wij leven zodat de belofte van Pesach van een betere toekomst niet eindigt in een Tisja b'Av. En daarmee wordt het antwoord ook begrijpelijk. DL*)

Waar plaatsen we onszelf langs deze verbindingslijn? Is dit het enige in de joodse geschiedenis en de belevingswereld van Joden: het heen en weer geslingerd worden tussen deze twee polen? Er zijn mensen die, tot mijn verdriet, de joodse geschiedenis slechts zien als een tranendal, als een geschiedenis van uitsluitend vervolgingen en alles wat daaraan is gekoppeld: we vestigen ons ergens, het begint goed, maar dan loopt het uiteindelijk toch slecht af.

Maar er is zoveel meer in de joodse geschiedenis en de joodse belevingswereld dan antisemitisme.

De verbinding tussen Pesach en Tisja b'Av daagt ons uit om het evenwicht te vinden tussen de juiste zorg voor veiligheid (en beveiliging) aan de ene kant en het vermogen om niet overal antisemitisme te ontwaren aan de andere kant. Hoe vinden wij de balans tussen een te groot vertrouwen en een realistisch standpunt over wat er 'buiten' gebeurt?

Een andere invalshoek– Libby Burkeman.

Libby Burkeman is al een aantal jaren betrokken bij diverse werkzaamheden voor Limmoed. Ze zat in het Limmoed Comité dat ondersteuning geeft aan vrijwilligers van de hele organisatie. Libby is directeur Onderwijs van Tzedek en geeft in de joodse gemeenschap les over armoede en ontwikkeling.

Op een nacht had een man een droom. Hij droomde dat hij met God langs het strand liep. Langs de donkere lucht zag hij flarden van gebeurtenissen uit zijn leven aan zich voorbij trekken. Bij iedere gebeurtenis zag hij twee paar voetstappen in het zand, één paar van hemzelf en het andere paar van God.

Toen flitste de laatste gebeurtenis aan hem voorbij, hij keek om naar de voetstappen in het zand. Het viel hem op dat er heel wat keren langs zijn levensweg slechts één paar voetstappen te zien was. Ook viel hem op dat dit vooral zo was bij de moeilijkste en verdrietige periodes in zijn leven. Hierover maakte hij zich zorgen en hij vroeg er God naar.

„God, ooit, toen ik besloot Jou te volgen, heb Je gezegd dat Jij de hele weg met mij mee zou lopen. Maar ik heb gemerkt dat er in de moeilijkste tijden in mijn leven maar één paar voetstappen staat. Ik begrijp niet dat Je mij in de steek hebt gelaten toen ik Je het meest nodig had.”

God antwoordde: „Lief en dierbaar kind, Ik houd van je en zal je nooit verlaten. In tijden van beproeving en lijden, waarbij je het ene paar voetafdrukken in het zand ziet, heb Ik je gedragen.”

Ik herinner me nog goed dat ik, toen ik dit verhaal voor het eerst hoorde, echt ontroerd was door de gedachte dat God steun geeft. Bij het lezen van Dewariem kwam dit verhaal me direct voor de geest toen de Israëlieten zich afvroegen waar God hen heen had gestuurd, en Mosjee hen eraan herinnert dat God voorop gaat: om hen ervan te verzekeren dat alles goed is voor Hij de mensen op weg stuurt. Het beeld dat van God is gemaakt, verandert door de hele Tora heen, maar ik houd vooral van dit beeld van God als vaderfiguur en als iemand die ons draagt als we Hem nodig hebben. „Hoe de Eeuwige uw God jullie draagt? Zoals een vader zijn zoon draagt.” Jammer genoeg verandert die vaderfiguur van God snel in de volgende regels, maar laten we ons voor deze Andere Invalshoek richten op het beeld van de vaderlijke ondersteuner en ons volgende week op de andere kant richten!